

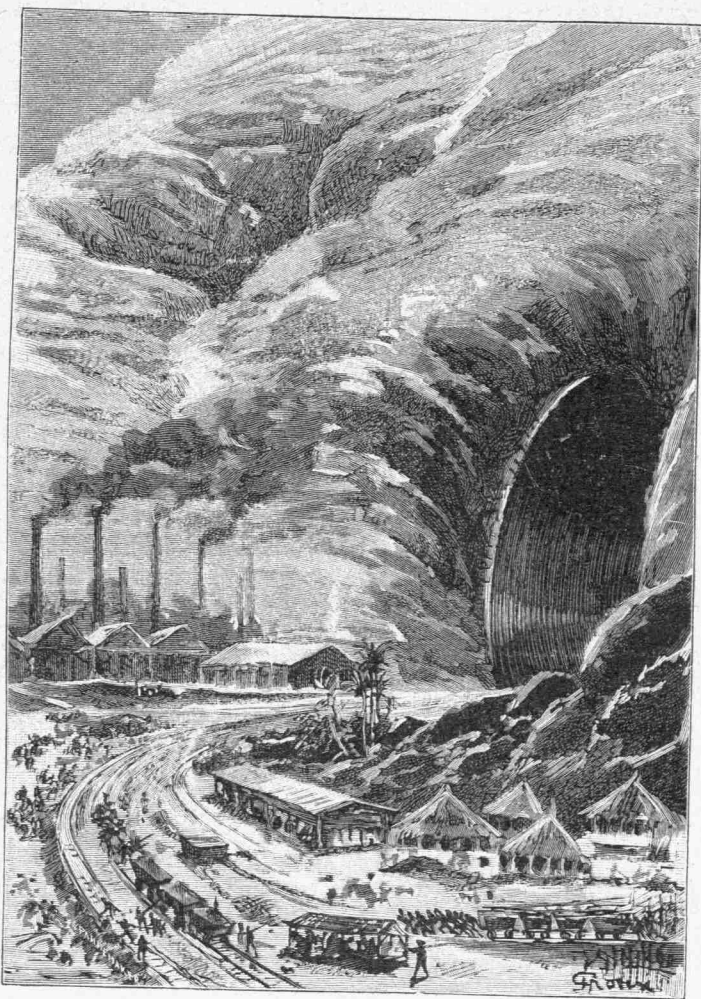
ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 359

Συνελόντι εἶπεῖν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὁ λοχαγὸς Νίκολ καὶ ὁ Ι.Τ. Μάστων ἐπέθεσαν ἐκτὸς νόμου ὑπὸ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὅποια ὅμως τύχη διὰ τὰς πάσης γλώσσης ἐφημερίδας! Ὅποσαι αἰτήσεις φύλλων! Ὅποσαι

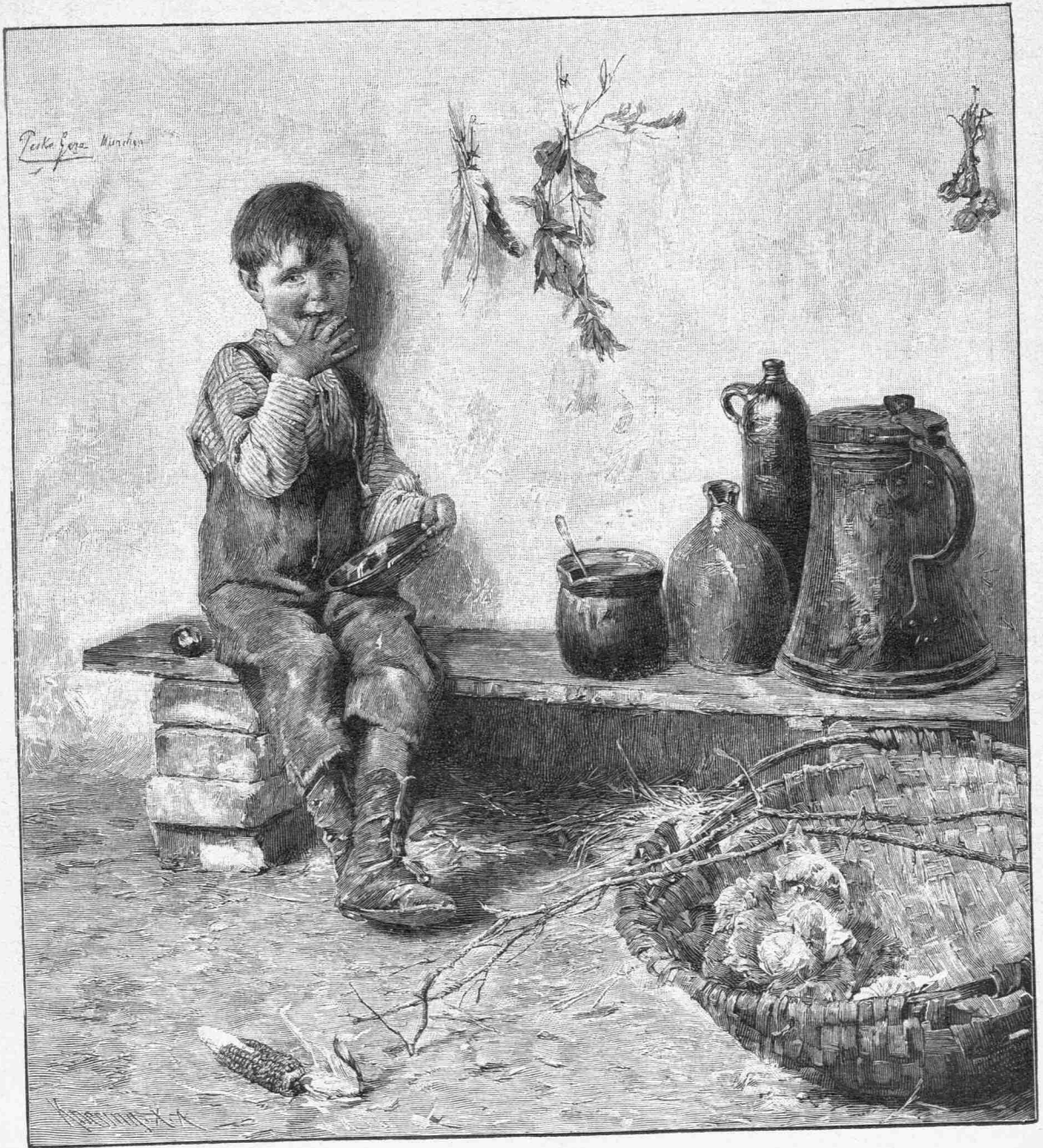
Σταυροῦ, ἡ Ἐφημερίς τοῦ Φόρ, ὁ Ράιχσαρ-
ταάιγερ, ἡ Γερμαρία, ἡ Ἐποχα, ὁ Κορρέο, ὁ
Ἰμπάρθιαλ, ἡ Κορρεσπορδένθια, ἡ Ἰβηρία,
ὁ Τεμρ, ὁ Φιγαρώ, ὁ Intransigeant, ὁ Gauleis
τὸ Univers, ἡ Justice, ἡ République Française,

Τί ἐγένετο εἰς Κιλιμάντζαρον

ἐκδόσεις παραρτημάτων! Κατὰ πρώτην ἴσως
φορὰν συνηνώθησαν ἐν τῇ αὐτῇ διαμαρτυρία
φύλλα συνήθως διαφωνοῦντα ἐπὶ παντὸς ἄλλου
ζητήματος, ὡς τὰ Νοβίσι, ὁ Νοβόγιε Βρέμια,
ὁ Ταχυδρόμος τῆς Κρονστάδης, ἡ Ἐφημερίς
τῆς Μόσχας, τὸ Ρουσόγιε Διέλο, ὁ Γραδια-
ρίν, ἡ Ἐφημερίς τῆς Καρλοουίνης, ἡ Χάρ-
δελοβαδ, ἡ Φάτερλαρδ, τὸ Φρέμδενβ.λαττ, ἡ
Νέα Ἐφημερίς τῆς Βάδης, ἡ Ἐφημερίς τοῦ
Μαγδεμβούργου, ὁ Νέος Ἐλευθέρος Τύπος, ἡ
Ἡμερησία τοῦ Βερολίνου, τὸ Ἐξτραβ.λαττ, ὁ
Ταχυδρόμος, τὸ Φόλκσβ.λαττ, ὁ Βοερσενκουρίρ,
ἡ Ἐφημερίς τῆς Σιβηρίας, ἡ Ἐφημερίς τοῦ

ἡ Autorité, ἡ Presse, τὸ Matin, ὁ XIXe Siècle,
ἡ Liberté ἡ Illustration, ὁ Monde Illustré, ἡ
Ἐπιθεώρησις τῶν δύο Κόσμων, ὁ Cosmos, ἡ
Revue bleue, ἡ Nature, τὸ Βῆμα, ὁ Ὅσσερβα-
τόρε Ρωμῆο, ὁ Ἐσσέρσιτο ρωμῆο, ὁ Φαμ-
φούλας, ὁ Καπετὰρ Φρακάσσας, ἡ Ριφόρμα,
τὸ Πέστερ Λόυδ, ἡ Ἐφημερίς, ἡ Ἀκρόπολις,
ἡ Παλιγγερεσία, ὁ Ταχυδρόμος τῆς Κούδας,
ὁ Πρόμαχος τοῦ Ἀλλαχαβάδ, ἡ Σέρποχα
Νεζαβινόστ, ἡ Indépendance roumaine, ἡ In-
dépendance belge, ὁ Nord, ὁ Ἡμερησίος κήρυξ
τῆς Σύνδρεϋ, ἡ Ἐπιθεώρησις τοῦ Ἐδιμβούργου,
ὁ Φύλαξ τῆς Μαγχεστρίας, ὁ Σκῶττος, ἡ Ση-

Ο ΠΙΝΑΚΟΓΛΥΦΤΗΣ

μαία, οί Καιροί, τὰ Ἡμερήσια Νέα, ὁ Ἡλιος, ἡ Ἀλήθεια, τὰ Κεντρικά Νέα, ἡ Πρέσσα Ἀργεντινά, ὁ Ρουμῆρος τοῦ Βουκουρεστίου ὁ Ταχυδρόμος τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, ἡ Κομμέρσιαλ Γκάζετ, ὁ Σὰν Διέγος τῆς Καλλιφορνιας, ὁ Μαριτόβας, ἡ Ἠχώ τοῦ Εἰρηικοῦ ὁ Ἀμερικανός Ἐπιστήμων, ὁ Ταχυδρόμος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὁ Κήρυξ τῆς Νέας Υόρκης, τὰ Ἡμερήσια Χρονικά, ὁ Κήρυξ τοῦ Βουένος Ἀϊρες, τὸ Ἐγερτήριο, τοῦ Μαρόκου ἡ Χά-Πάο, ὁ Ταχυδρόμος τοῦ Χάι-φόνγκ, ὁ

Μηνῶν τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κουβανῆ. Καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ Mac Lane Express, ἐφημερίς ἀγγλική, πραγματευομένη κυρίως περὶ ζητημάτων τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ὑπέδειξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι λιμός θὰ ἐνσκήψῃ εἰς τὰς ἀπειλομένους ὑπὸ τῆς καταστροφῆς χώρας. Δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ διατηρήσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας, —τόσον μικρὰ πράγματα ποῖος ἐσυλλογίζετο τώρα!— ἀλλὰ περὶ σωτηρίας αὐτῆς τῆς παγκοσμίου ἰσορροπίας! Εὐκόλως δὲ δύναται ἕκαστος νὰ φαντασθῇ ὁποῖαν ἐντύπωσιν

ἐπροξένησαν αἱ δημοσιεύσεις τῶν ἐφημερίδων τούτων, εἰς κόσμον ἤδη μαινόμενον, ὃν ἡ χαρακτηριστικὴ αὐτὸν περὶ τὰ τέλη τοῦ 19^{ου} αἰῶνος ὑπερβολὴ νευροπαθείας προδιέθετεν εἰς παντός εἶδους παραλογισμούς καὶ ἐκπληκτικούς φόβους! ὠμοιάζον πρὸς βόμβαν ἐκρηγνυομένην ἐν πυριτιδαποθήκῃ!

Περὶ δὲ τοῦ I. T. Μάστωνος πρὸς στιγμὴν ἐπιστεύθη ὅτι ἡ τελευταία του ὥρα ἐσήμανεν.

Ὁχλος μαινόμενων τῶντι εἰσήλασεν εἰς τὴν φυλακὴν του, ὅπως τὸν ὑποβάλλῃ εἰς τὸν νόμον τοῦ Λύντε, τὴν νύκτα τῆς 17 Σεπτεμβρίου, τῶν φυλάκων, ἃς τὸ ἠμολογήσωμεν, οὐδεμίαν ἀντιταξάντων ἀντίστασιν...

Ἄλλὰ τὸ κελλίον τοῦ I. T. Μάστωνος εὐρέθη κενόν. Ἡ μίστρας Εὐαγγελία Σκόρβιτ εἶχε κατορθώσῃ νὰ φυγαδεύσῃ αὐτὸν δωροδοκήσασα διὰ χρυσοῦ βάρους ὅσον καὶ ὁ πυροβολητὴς αὐτός, τὸν δεσμοφύλακα ὅστις ἐσαγήνευθη ἀπὸ τοῦ δέλεαρ τοῦ προσενεχθέντος πλοῦτου τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον σκοπὸς του ἦτο νὰ καρπωθῇ αὐτὸν μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ γῆρατός του. Διότι ἡ Βαλτιμόρη, ὡς ἐπίσης ἡ Βασιγκτόν, ἡ Νέα Ὦρκη καὶ ἄλλαι μεγάλαι πόλεις τῆς Ἀμερικῆς περιελαμβανοντο εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνων, εἰς ἃς θὰ ἔμενε, μετὰ τὴν ἀνύψωσιν, ποσότης ἀέρος ἀκούσα διὰ τὴν ἡμερσιάν κατανάλωσιν τῶν κατοίκων των.

Ὅθεν ὁ I. T. Μάστων, ὁ μέγας οὗτος ταραξίας τῶν δύο κόσμων ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ μυστηριῶδες κρησφύγετον καὶ χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν γυναικίς ἀγαπώσης νὰ διαφύγῃ τὰς παραφορὰς τῆς ἐκμανείσης δημοσίας ἀγανακτήσεως. Δικαία ἄλλως ἦτο ἡ προφυλαξίς, διότι τέσσαρες δλόκληροι ἡμέραι ὑπελείποντο, ἕως οὐ τὰ σχέδια τοῦ προέδρου Βαρβικᾶν περιέλθωσιν εἰς τὸ στάδιον τῶν τετελεσμένων γεγονότων.

Εἰς τὴν κατεπεύγουσαν γνωστοποίησιν τοῦ Μετεωρολογικοῦ Γραφείου τῆς Βασιγκτόνος ἐδόθη προφανῶς ὅλη ἡ προσοχή, ἧς ἦτο αὕτη ἀξία. Ἄν ἐν ἀρχῇ εὐρέθησαν σκεπτικοὶ τινες ἀμφιβάλλοντες περὶ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἀπειλουμένων καταστροφῶν, τιοῦτοι δὲν ὑπῆρχον πλέον. Ὅθεν αἱ διάφοροι κυβερνήσεις ἐσπευσαν νὰ προειδοποιήσωσιν ἐκάστη τοὺς οἰκείους ὑπηκόους καὶ τοὺς μέλλοντας ν' ἀνυψωθῶσιν εἰς ἀτμοσφαιρικά στρώματα ἐλαχίστης πυκνότητος, ὡς καὶ ἐκείνους ὧν αἱ χῶραι ἤθελον κατακλυσθῆ ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

Αἱ προειδοποιήσεις αὗται διαβιβάσθησιν τηλεγραφικῶς ἀνὰ τὰς πέντε ἡπείρους τοῦ κόσμου, ὑπῆρξαν τὸ σύνθημα γενικῆς μεταναστεύσεως τῆς ὁποίας ὁμοίαν δὲν ἀναφέρει ἡ ἱστορία οὐδ' ἐν τοῖς χρόνοις τῆς μεταναστεύσεως τῶν ἀρίων φυλῶν. Ἀπετέλει ἀληθῆ ἐξοδὸν πάσης

σχεδὸν φυλῆς ὀπτεντόνων, μελανησιῶν, μαύρων, ἐρυθροδέρμων, κιτρίνων, λευκῶν.

Δυστυχῶς δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἀναγκαῖος καιρὸς αἱ ὥραι ἦσαν μεμετρημένοι, ἀπῆτειτο δὲ μὴνῶν χρονικὸν διάστημα διὰ νὰ δυνηθῶσιν οἱ Σῖναι νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν Σινικήν, οἱ Αὐστραλοὶ τὴν Αὐστράλιαν, οἱ Παταγόνιοι τὴν Παταγονίαν, οἱ Σιβήριοι τὰς Σιβηρικὰς ἐπαρχίας κτλ. κτλ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ, γενομένων ἤδη γνωστῶν τῶν σημείων τῆς σφαίρας ἄτινα ἤθελον ἀπομείνῃ σχεδὸν ἀπρόσβλητα, ὁ κίνδυνος καὶ ἐπομένως ὁ τρόμος περιωρίσθησαν ὡπερδήποτε, ἐπαρχίαι τινὲς ἢ καὶ δλόκληρα κράτη ἤρχισαν νὰ καθυστερῶσιν, ἐκτός δὲ τῶν ἀπειλουμένων ἀμέσως χωρῶν, ἀπέμεινε μόνον ἡ ἀόριστος ἐκείνη ἀνυψοχία, ἣν φυσικῶς αἰσθάνεται πᾶς ἄνθρωπος ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ ἐπικειμένης τρομερᾶς συγκρούσεως.

Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ὁ ἡμέτερος Ἀλκείδης ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν χειρονομῶν ὡς σηματολογικὸς τηλεγράφος

«Μὰ πῶς διάβολο αὐτὸς ὁ Βαρβικᾶν θὰ μᾶς φραμπρικάρῃ ἓνα τέτοιον κανόνι, ἓνα ἑκατομμύριο φοραῖς μεγαλείτερον ἀπὸ τὸ κανόνι τῶν ἔκοσι ἑπτὰ! Ἄ! Διαβόλο-Μάστων! ἤθελα νὰ σὲ τσάκωγα διὰ νὰ ἔβλεπα ἂν δὲν θὰ μοῦ τὰ μπερδεύεις! Αὐτὸ τραβᾷ ἐξῶ ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς λογικῆς εἶναι πολὺ ἀντικανονικόν!»

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ ἀποτυχία τῆς ἀποπειρας ἔμενεν ἀκόμη ὡς μόνη ἐλπίς σωτηρίας χωρῶν τινῶν τῆς γῆς ἀπὸ τῆς παγκοσμίου καταστροφῆς!

ΙΖ'

Τί ἐγένετο εἰς Κιλιμάντζαρον κατὰ τοὺς ὀκτὼ πρώτους μῆνας τοῦ ἀξιοληνημονεύτου τούτου ἔτους.

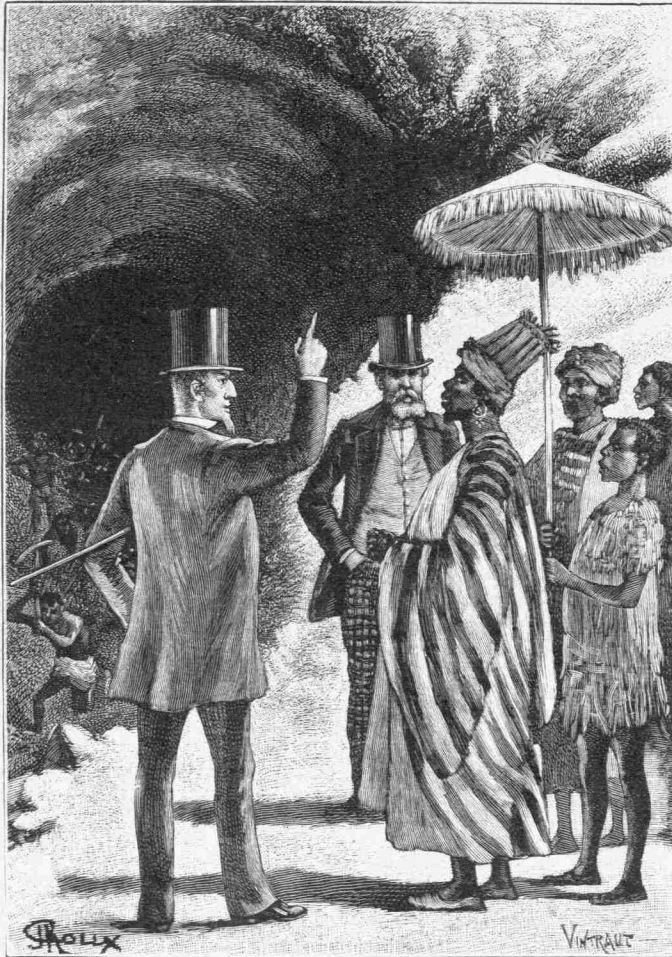
Ἡ χώρα τοῦ Βαμασαί κειμένη εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς Ἀφρικῆς μεταξύ τῆς Ζανζιβάρης καὶ τῶν μεγάλων λιμνῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἡ Βικτωρία Νυάνζα καὶ ἡ Τάγκονιόκα σχηματίζουσιν ἀληθεῖς ἐσωτερικὰς θαλάσσας, ἐγένετο ἐν μέρει γνωστὴ ἐκ τῶν ἐξερευνήσεων τοῦ Ἀγγλοῦ Τζόνστον, τοῦ κόμητος Τεκέλη καὶ τοῦ γερμανοῦ διδάκτορος Μάυερ· ἡ ὄρεινὴ αὕτη χώρα διατελεῖ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου Βαλῆ - Βαλῆ, δεσπότης τριακόντα μέχρι τεσσαρκακόντα χιλιάδων μαύρων.

Τρεῖς μοῖρας κατωτέρω τοῦ Ἰσημερινοῦ ὑψοῦται ἡ ὄροσειρὰ τοῦ Κιλιμάντζαρου, τοῦ ὁποίου αἱ ἀκρόταται κορυφαὶ διήκουσι μέχρι 5,704 μέτρων ὑπὲρ τὴν θαλάσσαν (ἦτοι 1000 μέτρα περίπου πλέον τοῦ ὕψους τοῦ Λευκοῦ ὄρους). Ὁ τεράστιος οὗτος ὄγκος ὑπέρεκειται τῶν πρὸς βορρᾶν, πρὸς νότον καὶ δυσμὰς μεγίστων καὶ εὐφωρατῶν πεδιάδων τοῦ Βαμασαί, παρατείνεται

δὲ διασχίζων τὴν Μοζαμβικὴν μέχρι τῆς λίμνης Βικτωρίας-Νυάνζας.

Ὀλίγας λεύγας κατωτέρω τῶν πρώτων κλιτύων τοῦ Κιλιμαντζάρου κεῖται ἡ κωμόπολις Κισόγκο, συνήθης ἔδρα τοῦ Σουλτάνου, κατοικουμένη ὑπὸ πληθυσμοῦ πιστοῦ, νοήμοιοι καὶ ἐργατικοῦ, πλὴν διατελοῦντος ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Βαλῆ-Βαλῆ, δικαίως θεωρουμένου ὡς ἐνὸς τῶν

πλοίων μετέφερον αὐτοὺς εἰς τὴν νῆσον τῆς Ζανζιβάρης. Ἐκεῖ δὲ καυλώσαντες κρυφίως λέμβον ἀνήλθον μέχρι τοῦ λιμένος τοῦ Μομπάς ἐπὶ τῆς Ἀφρικανικῆς παραλίας, ὅπου ἀπόσπασμα σταλὲν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ἀνέμενον αὐτοὺς καὶ μετὰ ἐπίπονον ὁδοιπορίαν ἑκατὸν λευγῶν ἀνάμεσον τῆς δυσβάτου ταύτης χώρας, ὅτε μὲν διαφραττομένης ὑπὸ δασῶν, ὅτε δὲ διατεμνομέ-

Ο Σουλτάνος Βαλῆ Βαλῆ.

ἐπισημοτέρων ἡγεμόνων τῶν φυλῶν τούτων τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς, αἵτινες παντὶ σθένει προσπαθοῦσι νὰ διαφύγωσι τὴν ἐπιρροὴν ἢ μᾶλλον τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἀγγλῶν.

Εἰς τὴν κωμόπολιν ταύτην ὁ πρόεδρος Βαρβικᾶν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ συνοδευόμενοι ὑπὸ δέκα μόνον πρωτεργατῶν ἀφωσιωμένων εἰς τὴν ἐπιχείρησίν των, ἔφθασαν ἀπὸ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τοῦ Ἰανουαρίου. Ἀπερχόμενοι τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν, — καὶ τῆς ἀναχωρήσεώς των ταύτης μόνον ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ καὶ ὁ I. T. Μάστων ἔλαβον γνῶσιν — ἐπεβιβάσθησαν ἐν Νέα Ὑόρκῃ ἐπὶ ἀτμοπλοίου ἀποπλέοντος εἰς τὸ Εὐέλπι ἀκρωτήριον, ὅπθην

νῆς ὑπὸ ποταμῶν καὶ τελαμάτων, ἔφθασαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Ὁ πρόεδρος Βαρβικᾶν ἄμα τῇ ἀποπερατώσει τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ I. T. Μάστωνος, εἶχε δι' ἀλληλογραφίας συνεννοηθῆ μετὰ τοῦ Βαλῆ-Βαλῆ τῇ μεσολαβήσει Σουηδοῦ τινος περιγητοῦ, ὅστις εἶχε διατρίψῃ ἔτη τινὰ εἰς τὴν χώραν ταύτην τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Σουλτάνος οὗτος ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν Σελήνην περιφήμου τξεϊδίου τοῦ προέδρου Βαρβικᾶν — τοῦ ὁποίου ἡ φήμη εἶχε διαδοθῆ μέχρι τῶν ἀπωτάτων ἐκείνων χωρῶν, — γενόμενος εἰς τῶν θερμότερων ὁπαδῶν του, ἤσθανετο ἀληθῆ ἀγάπην πρὸς τὸν τολμηρὸν Ἀμερικανόν. Ὁ Ἴμπρι

Βαρδικάν, χωρίς ν' ανακοινώσει τὸν σκοπὸν του, ἐπέτυχεν εὐχερῶς παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Βα-
μασάι τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιχειρήσῃ μεγάλας ἐρ-
γασίας, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς ὑπώρειας τοῦ Κι-
λιμαντζάρου. Ὁ Σουλτάνος Βαλῆ-Βαλῆ ἀντι-
σπουδαίως χρηματικῆς ἀποζημιώσεως ἐκ τρια-
κοσίων χιλιάδων δολλαρίων, ὑπεχρεώθη νὰ
προμηθεύσῃ εἰς τὸν Βαρδικάν ὅλον τὸ ἀναγ-
καιοῦν προσωπικόν. Δὲν ἐδυσκολεύθη δ' ἐννοεῖται,
νὰ χορηγήσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἄδειαν νὰ διαθέσῃ
κατὰ βούλησιν ὁλόκληρον τὴν ὄρσοειρὰν τοῦ
Κιλιμαντζάρου, νὰ τὴν κατεδαφίσῃ, ἂν εἶχεν
ὄρεξιν, νὰ τὴν μετατοπίσῃ, ἂν εἶχε τὴν δύνα-
μιν. Δι' ἰσχυρῶν δὲ συμβάσεων, ἐπιχειροδεστάτων
ἄλλως τῷ Σουλτάνῳ, περιῆλθεν εἰς τὴν κυριό-
τητα τῆς Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἐ-
ταιρίας τὸ ἀφρικανικὸν ὄρος, ἐφ' οὗ εἶχε τοῦ
λοιποῦ τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς χώρας
δικαιώματα.

Συμπαθεστάτη ἦτο ἡ ὑποδοχὴ τῆς ἔτυχον ὁ
πρόεδρος Βαρδικάν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ ἐν Κι-
σόγγῳ. Ὁ θαυμασμὸς δὲ ὁ Βαλῆ—Βαλῆ ἤσθα-
νετο πρὸς τοὺς δύο ἐπιφανεῖς τοῦτους ξένους,
οἵτινες ἄλλοτε εἶχον ῥιφθῆ ἀνὰ τὸ ἄπειρον πρὸς
ἐξευρεύνησιν τῶν χωρῶν τῆς Σελήνης, ἐξικνεῖτο
μέχρι λατρείας, δὲν ἦτο δὲ νῦν ἀμιγῆς καὶ ἰδι-
αιτέρας τινὸς συμπαθείας πρὸς τοὺς ἐργάτας
τῶν μυστηριωδῶν ἔργων, ἀτινα ἐμελλον νὰ συν-
τελεσθῶσιν ἐντὸς τοῦ κράτους του. Ἐπασχέθη
δ' ὁ Σουλτάνος εἰς τοὺς Ἀμερικανούς, ὅτι θὰ τη-
ρήσωσιν ἀπόλυτον ἐχεμύθειαν καὶ αὐτὸς καὶ οἱ
ὑπήκοοί του, τῶν ὑποίων τὴν συνεργασίαν ἐξη-
σφάλισεν εἰς αὐτούς. Οὐδεὶς μαῦρος, οὐδ' ἐπὶ
μῖαν ἡμέραν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαταλείψῃ
τὰ ἔργα, εἰς τὰ ὅποια ἐμελλε νὰ ὑποβληθῆ,
διότι ἄλλως θὰ ὑφίστατο φοβερωτάτας βα-
σάνους.

(Jules Verne)

Ἐπίται συνέχεια

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὀδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια. Ἰδε σελ. 357

Θ'.

Πλάτανος—Ἰδέα σοφοῦ καθηγητοῦ—Ζωντανὸς
χωρισμὸς—Ἀνδρες καὶ γυναῖκες—Τελεῖα καλ-
λονῆ—Ἐνδυμασία καὶ κόσμος—Μπονόρτα.

Ὡς εἶπομεν τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ Πλατάνου εἶνε
πολὺ εὐπρεπές. Ὁ ξένος εἰς τὴν θέαν του λη-
σμονεῖ εὐθύς ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὰ Κράβαρα·
νομίζει ὅτι διέρχεται πεδινούς κ' εὐποροῦντας
τόπους, ὅπου ὁ πολιτισμὸς φθάνει ἀκωλύτως
καθ' ἡμέραν. Ἐπιβεβαιῶται δ' εἰς τοῦτο μόλις
εἰσέλθῃ ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἴδῃ τὰς εὐπρεπεῖς οἰκο-
δομὰς, τὴν ὁμοιότητα τῶν ὁδῶν, τῶν κατοικίων
τὴν ἡμερότητα.

Ὁ Πλάτανος εἶνε διαρκῆς ἔδρα τοῦ δήμου
Προσχίου κ' ἔχει περὶ τοὺς 1000 κατοίκους.
Ἐχει πρὸς τὸ ἀρκτικὸν ἄκρον τὴν Τρανὴν βρύ-
σιν, λιθόκτιστον, τουρκικοῦ ῥυθμοῦ καὶ ἐποχῆς·
ἔχει ἐπάνω ἐξωκλήσιον τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων,
εἰς τὴν ῥάχην ἐρημοκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἡλία,
κ' ἐπάνωθεν του, ὡς χλοερὸν νέφος, ἔτοιμον νὰ
ρίψῃ ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὄμβρους, τὸ κεφαλῆρι, πυ-
κνὸφυτον ἀπὸ ἐλάτους, γαύρους, μελίαις καὶ πρί-
νοῦς. Ἐχει εἰς τὸ κέντρον πλατεῖαν ῥομβοειδῆ,
τῆς ὑψείας τὴν μίαν πλευρὰν κατέχει ἄλυσις
μαγαζείων καὶ καφενείων, τὴν δ' ἑτέραν ὅλην
ἀποκαλεῖ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου, μέγας,
εὐπρεπῆς, γαλανοθαμμένος, μὲ τὰ δύο πυργωτὰ
κωδονοστάσια, τῶν ὁποίων τὸ κενὸν πληροῦσι
τοῦ μὲν βαρύχειο κώδωνες, τοῦ δὲ μέγα ὠρολό-
γιον, μεταδίδον εἰς τὰ περὶξ βουνὰ τὸν πρωτά-
κουστον ἤχόν του. καὶ τὸ κέντρον δύο—τρεῖς
πλατάνοι, ὑπὸ τὰς ὁποίας σκιαζονται τὸ θέ-
ρος, πίνοντες τὸν καφέν των καὶ χαρτοπαικτοῦν-
τες, οἱ εὐτυχεῖς κάτοικοι τῆς κώμης.

Ὁ Πλάτανος ὑπῆρξε πάντοτε τυχερὸς κ' ἔχει
πάντοτε προστάτας τοὺς ἰδίους του γενναιοδώ-
ρους κατοίκους. Ἐπὶ τουρκοκρατίας δὲν ἔπαθε
καμμίαν ζημίαν· μόνον λέγεται ὅτι ὁ Ἀνδρίτσος,
ἐπιστρέφων ἐκ Πελοποννήσου, ἐπειράθη νὰ εἰσέλθῃ
ἐντὸς αὐτοῦ, πρὸς πείσμα τοῦ προῦχοντος Παπα-
ζήση ἀλλ' ἀπεκρούσθη, φονευθέντων καὶ τριῶν
συντρόφων του, ὅπερ βαρέως ἔφερε, λέγουσιν, ὁ
ἦρος. Ἄλλ' ὑποθέτω ὅτι δὲν εἶνε ἄλλο τι πρὰ
ἢ προαναφερθεῖσα περὶ Σισμανέων περίστασις
καὶ οἱ καλοὶ κάτοικοι, παραλαβόντες ἀπὸ τοὺς
πατέρας των διεκδικοῦσιν ἀκόμη τὴν δόξαν.
Ὡς δ' ἔλεγε παχύδερμος καθηγητῆς, γέννημα
καὶ θρέμμα τοῦ τόπου, ὅστις ἐβροντοφώνει ἐξω
τοῦ καφενεῖου καὶ συνεκάλει ἐκπεπληγμένους
τοὺς κατοίκους—διὰ τὴν σοφίαν του βέβαια—αὐ-
τὴν τὴν κώμην ἐννοεῖ τὸ δημοτικὸν τραγούδι,
τὸ περιγράφον συνοδὸν τινα τῶν κλεφτῶν καὶ
τὴν ἀποκάλυψιν τῆς Κλεφτοπούλιας.

Σ τὸν ἄγιο Διᾶ ἔς τὸν πλάτανον ψηλὰ ἔς τὴν κρύα βρύσι
Ἐχουν οἱ κλέφτες σύναξι τὰ τρία καπιτανάτα
Ἐχουν ἀρνιά καὶ ψένουε κριάρια σουβλισμένα
Ἐχουνε καὶ γλυκὸ κρασί γιὰ τὸ καλὸ τὸ κέφι
Ἐχουν καὶ κόρη ὡμορρη ποῦ τοὺς κερνάει καὶ πίνουν,
Κόρη σὸν ἦλιος ὡμορρη ξανθὴ καὶ μαυρομάτα.
Ἐτῆσαρα χρόνια περπατεῖ μ' ἀρματωλοῦς καὶ κλέφτες
Κανεῖς δὲν τὴν ἐγνώριζεν ἀπὸ τὴν συντροφιά της
Κ' ἐκεῖ ποῦ ῥίχνουνταν ἔς τῆς τρεῖς κ' ἔρριχναν τὸ λιθάρι
Ἀπὸ τῆ ζωρὴ τὴν πολλὴ καὶ τὴν πολλὴν ἀντιπᾶ της
Σεβλυκωθῆκαν τὰ κουμπιά κ' ἐβγῆκαν τὰ σαπράζια
Καὶ τῆς φανῆκαν τὰ βυζιά σὰν κίτρα σὰν λεμονία.
Οἱ καπετάνοι τὰ κυττοῦν κ' ὅλα τὰ παλληκάρια
Ὅνας τηράει τὸν ἄλλονε τὸ τί νὰ ποῦν δὲν ξέρουν.
Ἀρχίνησαν καὶ τὴν ῥωτοῦν καὶ ὅλοι τὴν ἐξετάζουν
•Κόρη μ' ποῖα μάννα σ' ἔκαμε ποῖα μάννα σ' ἔχει κἀμη ;•
•Παιδιά μου μὴ θυαμίνεστε μὴ παραξενευθεῖτε
Κ' ἐμένα μάννα μ' ἔκαμε μάννα σὰν τὴν ἴδική σας
Ἐκαμα τούρκαις ὄρφανες ἔκαμα τούρκαις χήραις
Τώρα ποῦ βγῆκ' ὁ κόρφοσ μου καλόγηρα πάω νὰ γένω...